

УДК 616.89-008.454-054.7

ПРИЧИНИ ДЕПРЕСИВНИХ ПОРУШЕНЬ У МІГРАНТІВ ТА РЕМІГРАНТІВ

О. П. Савіцький

Тернопільська обласна комунальна клінічна психоневрологічна лікарня

У статті розглядаються поняття депресивного порушення, причини виникнення депресивних порушень у мігрантів та ремігрантів.

REASONS OF DEPRESSIVE DISORDERS IN MIGRANTS AND REMIGRANTS

O. P. Savitskyi

Ternopil Regional Municipal Clinical Psychoneurological Hospital

The article deals with the concept of depressive disorder and causes of depressive disorders in migrants and remigrants.

Вступ. Депресія – це афективний стан, що характеризується негативним емоційним фоном, змінами мотиваційної сфери, когнітивних уявлень і загальною пасивністю поведінки [1].

Ознаки депресивного стану включають поведінкові (пасивність, байдужість), емоційні (тривожність, тужливість), розумові (песимістичний настрій, думки про суїцид) та фізіологічні (фізична слабкість, безсоння) розлади.

Депресивні розлади призводять до тяжких наслідків: втрати працездатності, порушення соціальної активності (Е. Л. Школьнік, 2004; Т. В. Довженко, 2005), суїцидів (В. Ф. Войцех, 2006). Вищезазначені розлади традиційно пов'язуються з особистісними дисфункціями (Е. Краепелін, Е. Кречмер, С. Фрейд).

Вимушена трудова міграція є сильним психотравмуючим фактором для психічного здоров'я особистості, здатним викликати різноманітні психічні порушення, провідним серед яких є депресія.

Актуальність статті пов'язана зі значною поширеністю депресивних розладів серед мігрантів та ремігрантів.

Основна частина. Психічні розлади у мігрантів давно привертали увагу психіатрів. Однак, якщо в

XVIII–XIX століттях Ескіроль, Байаржс, Фальрс та ін. описували «божевілля іноземців» в основному як дромоманію, міграцію під впливом маячних ідей, меланхолію зі схильністю до бродяжництва, амбулаторний автоматизм із тривалими мандрівками, то в XX столітті глибше почали вивчатися психогенні, невротичні, посттравматичні стресові розлади, зумовлені соціальними стресовими факторами, які спричиняються внаслідок міграції [4].

Метою статті є аналіз причин виникнення депресивних порушень у мігрантів та ремігрантів.

Основною психологічною проблемою, з якою стикаються трудові мігранти є адаптація до нового соціального, політичного, кліматичного, культурного, релігійного пристосування в новому суспільстві.

Навіть за сприятливих умов соціальна адаптація мігрантів розглядається як переживання ними змін, культуральних відмінностей, ізоляції і депривації, саме тому міграція вважається тяжким стресогенним, психотравмуючим фактором [5].

Культуризація є тим динамічним процесом, через який проходить мігрант у процесі свого пристосування до нової життєвої ситуації. Нове середовище з нетиповими обставинами та ситуаціями стає причиною виникнення так званого культурного шоку [2].

Сутність культурного шоку – конфлікт старих і нових культурних норм і орієнтацій, старих – що

властиві індивіду як представнику того суспільства, до якого він прибув.

Довготривале перебування в цілком новому для мігранта культурному середовищі цілісно змінює його особистість, виражаючись у формах відчуження, асиміляції, сепарації або інтеграції.

Більшість мігрантів, відчуваючи недостатність ресурсів для самостійного та ефективного подолання стресу, пов'язаного з різкою зміною культурного середовища, гостро це переживають. Таким чином, зміна культурного життєвого простору стає базовою причиною виникнення постійного нервового і психологічного напруження.

Факт повернення мігранта додому також є достатньо стресовим. Це шок повернення, або зворотний культурний шок. До ознак шоку повернення належать такі, як: проблеми з розумінням та висловленням своїх почуттів, смуток, непристосованість, тривога, зворотна ностальгія, невпевненість щодо того, де жити, депресія, соціальна ізоляція, зміна стосунків з людьми, дезорієнтація,

почуття полишеності, усвідомлення плинності часу.

Оксана Іванкова-Стецюк [3] виокремлює такі соціально-психологічні виклики, що постають перед ремігрантами:

- суспільне відчуження;
- труднощі у реформуванні рольової структури сім'ї, налагодження взаємодії та відновлення емоційних стосунків з рідними;
- безробіття, професійна незатребуваність, дискримінація;
- нереалізована потреба у спілкуванні та підтримці людей з подібним соціальним досвідом.

Висновки. Аналіз причин депресивних порушень у мігрантів та ремігрантів вказує на комплексний характер, оскільки торкаються усіх сфер особистості: емоційної, когнітивної, мотиваційної, комунікативної. Порушення психічного здоров'я мігрантів та ремігрантів, накладаючись одне на одне, може призвести до депресивних розладів особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Морозов П. В. Депрессия / П. В. Морозов // Валеология. – 2003. – № 9–10.
2. Суліван Андрій Відчуваючи серцебиття мігранта / Андрій Суліван. – Львів : Видавництво «АРТОС», 2009. – 112 с.
3. Іванкова-Стецюк Оксана Спільнота як дім / Оксана Іванкова-Стецюк. – Львів : Видавництво Тараса Со роки, 2010. – 67 с.
4. Некоторые особенности психологической адаптации мигрантов / В. Б. Колянов, В. П. Боряк, Н. В. Барнаш, Л. В. Михайленко. – http://migrocenter.ru/publ/konfer/kavkaz/m_kavkaz030.php
5. Блейхер В. М. Толковый словарь психиатрических терминов / В. М. Блейхер, И. В. Крук. – 1995. – 397 с.

Отримано 26.03.14